

[Formanden.]

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning angående ejendomsret til lejligheder og andre lokaler [af Finn Poulsen, Thestrup m. fl.].

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om skoleskibsafgift.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i beværterloven.

Mødet hævet kl. 18²⁰.

37. møde.

Fredag den 7. december kl. 9.

Formanden: Jeg skal foreløbig forbigå dagsordenens punkt 1.

Punkt 2 på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

(Lovforslaget (nr. 59) findes i tillæg A. sp. 423, fremsættelsen i tidenden sp. 1363).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Peter Nielsen: Når vi vedtager ændringer til skattelove, er det som regel noget, der giver øget arbejdsbyrde for vore ligningsmyndigheder, således at arbejdet med den egentlige skatteligning må formindskes og dermed bliver mindre effektivt. Det må derfor hilses med glæde, at der nu kommer et forslag, der formindsker ligningsmyndighedernes arbejdsbyrde og hindrer megen kævl og strid mellem skatteborgere og skattemyndigheder.

Den hidtidige ordning har givet anled-

ning til et utal af skattesager, og ikke mindst landsskatteretten har brugt meget af sin tid til at finde en retfærdig løsning på de enkelte problemer. Man skulle gennemgå en skatteydets ofte mange forskellige håndværkerregninger; man skulle underhandle om og skønne over, hvad der nu var forbedringer, og hvad der var vedligeholdelse, hvor længe skatteyderen havde besiddet ejendommen, hvad der var slid i hans ejertid o. s. v. — lange tvistigheder ofte om ganske små beløb.

Derfor er der grund til at takke den højtærede finansminister for dette lovforslag. Jeg vil håbe, at det kun er en begyndelse, og at vi også andre steder kan få en standardisering af alle vore mere eller mindre ejendommelige skattefradrag.

Men når der nu her skal anvendes den såkaldte tommelfingerregel, vil man selvfølgelig altid være udsat for en del anker; nogle vil mene, de får for lidt ved en sådan ordning, andre måske, at de vil få mere, men de sidstnævnte vil jo nok forholde sig tavse. Måske kan det ramme visse små huse med lav vurdering, men her er jo ofte vedligeholdelsen foretaget af ejeren selv, og så er den nye bestemmelse en fordel.

Der har været rejst spørgsmål om de fredede ejendomme, på hvilke samfundet altså har lagt en form for servitut. Det er ofte sådanne ejendomme, der har de store vedligeholdelsesomkostninger, og hvor de 1,5 pct. derfor måske kan ligge i underkanten. Men laver man dispensationsbestemmelser fra denne lille, men klare lovregel, så tror jeg hele grundlaget vil smuldre væk, og der vil næppe være den husejer i Danmark, som ikke vil mene, at han skal ind under undtagelsesbestemmelserne. Problemet med de fredede ejendomme måtte man måske hellere løse ved, at man reviderede erstatningsbestemmelserne ved sådanne fredninger, uden at jeg dog skal stille forslag herom.

På en måde virker disse vedligeholdelsesbestemmelser uretfærdige både efter den nugældende lov og efter lovforslaget her. Det er det gamle problem med svælget mellem husejere og lejere; de sidste har jo ofte den indvendige vedligeholdelsespligt, men har overhovedet ingen fradragsmuligheder. Det bør vel undersøges, om en ligestilling ikke kan lade sig etablere, selv om

[Peter Nielsen.]

jeg må erkende, at det sikkert bliver teknisk uigennemførligt. Så må man vel næsten hellere lave en ligestilling, man kan sige ad mere indirekte vej, thi når alle får et fradrag, har i realiteten ingen fået det; så er det blot et spørgsmål om skatteskalaernes indretning.

Det er også et spørgsmål, hvor længe man f. eks. skal indrømme fradrag for sygekassekontingent. Hvorfor ikke f. eks. hæve bundgrænsen med dette beløb? Det vil dog være en forenkling. Men altså, ligestille husejere og lejere ville man nemmest kunne gøre på den måde, at man simpelt hen strøg alt, hvad der hedder gule ejendomsskemaer for disse en- og tofamiliehuse, sådan at disses regnskab ikke vedrørte vedkommendes personbeskatning med undtagelse måske af en beskatning af forrentningen af egenkapitalen af sådanne huse — ja, den kunne man for min skyld også godt stryge. Men alt det er jo fremtidsmusik. Foreløbig vil alle ligningsmyndigheder sikkert takke den højtæredede finansminister for den forenklende linje, man her er slået ind på. Takken for dette vil sikkert også komme fra mange husejere, idet de nu bliver fri for al strid og kævl med ligningsmyndighederne om håndværkerregninger.

Jeg anbefaler lovforslaget.

Føged: Bemærkningerne til lovforslaget begynder med ordene:

„Lovforslaget har til formål at forenkle reglerne om opgørelse af indtægt ved bolig i eget hus.“

Det er al ære værd, og det er også et fortræffeligt formål. Vi kunne have nødig at fortsætte i den skure på mange andre områder. Jeg må også indrømme, at forenklingen er konsekvent; ejere af en- eller tofamiliehuse må herefter fradrage 1½ pct. af ejendomsværdien, dog højst 1.500 kr., uanset om udgiften er afholdt eller ej. Det lyder tiltalende. Hvem ønsker ikke på sin skatteblanket at kunne fradrage mest muligt? Og hvis det så oven i købet kan ske, uden at vedkommende virkelig har haft nogen udgift, bliver det da særlig tillokkende.

Venstre erkender, at der bør ske ændringer og forenklinger vedrørende beregningen af egen boligværdi. Meget misundelse mel-

lem lejere og ejere har forgiftet forholdet mellem parterne. Når regeringen derfor nu fremkommer med et forenklingsforslag, må vi håbe, at det samtidig løser problemet på en sådan måde, at ejere og lejere så vidt muligt stilles lige i skattepøitisk henseende. Forenkling alene er jo ikke tilstrækkeligt. De ca. 1,3 millioner familier, der bor under så forskelligartede forhold, bør kunne føle et gran af retfærdig behandling i forhold til hinanden.

Når regeringen derfor fremsætter et sådant lovforslag — ret isoleret, for det er jo et temmelig begrænset område — må det vel være udtryk for, at regeringen hermed anser problemerne for løst. I modsat fald ville der vel med det samme have været noget mere med.

Selv om man på baggrund af et sådant lovforslag nærmest kunne tro, at boligforholdene var ensartede, så er dette jo ikke tilfældet. Den enkelte bolig har en mærkelig egenartethed og er en speciel faktor for hver enkelt familie. Ligesom borgerne beskattes efter en personlig opgørelse af deres indkomst, således er også den enkeltes bolig noget ganske specielt. De forskellige bolig- og lejelove har så for øvrigt gjort deres til, at nuancerne er blevet endnu større, end de var tidligere.

Midt i al denne mangfoldighed kommer regeringen nu med et lovforslag, der på et enkelt område skærer alle over én kam. Nu skal solide huse og usolide huse have samme bygningsreparationsfradrag. Nu skal gamle huse og nye huse have samme fradrag til trods for, at de gamle som oftest trænger til reparation, medens de nye i årevis kan undvære reparation, og så skal de gamle huse endda lide den tort, at de har ejendomsskatter — eller bygningsskatter, skulle jeg vel rette det til — medens de nye huse ikke har det. Så sent som i 1958 eller 1959 ændrede man jo disse forhold. De gamle huse har sådan set måttet passe sig selv, medens nogle nye huse har fået lav rente af staten og andre har fået m²-tilskud af staten. Som sagt, nuancerne er mangfoldige. Derfor ville det vel også være mest rimeligt at se på disse mangfoldige problemer i deres helhed; det er sådan set det, venstre ønsker.

I 1961 kom der en betænkning om disse problemer. Nogen egentlig konklusion kom man vel ikke til, men regeringen har pluk-

[Foged.]

ket en lille enkelthed ud af helheden; og dette at plukke en enkelthed ud af en helhed behøver dog ikke at være ubetinget rigtigt. Den egentlige motivering herfor er i realiteten at begrænse omfanget af reparationsarbejder i disse boliger. Dette er måske i den foreliggende situation ganske rimeligt. Jeg skal ikke benægte, at der tilsyneladende udføres mange istandsættelsesarbejder, som måske i nogen grad er forbedringer, og som skattemyndighederne har deres besvær med at kontrollere. Nu kunne man jo udmærket kræve dokumentation for sådanne udgifter og derved føre nogen kontrol. Der er så mange andre områder, hvor man kræver dokumentation; det kunne vel også lade sig gøre her. Når den foreslåede nyordning efter regeringens opfattelse vil bremse aktiviteten for boligreparationer, må man imidlertid ikke overse, at mange af disse reparationer udføres netop med det formål, at boligforholdene i den gamle boligmasse ikke forringes så meget, at kun de forholdsvis nye huse bliver attråværdige at bo i. Reparationen af gamle huse, også hvor det drejer sig om hovedreparationer, vedligeholder en større boligmasse for et mindre beløb end det, der skulle anvendes, hvis der skete forfald af de gamle huse og der derfor skulle bygges flere nye huse. Mange offentlige bygningsreparationer har netop udvist sådanne regnskaber, har vist, at hovedreparationer kan udføres for ca. det halve eller en tredjedel af den pris, som nybyggeri med samme kubikmeterindhold ville kræve. Jeg kender mange eksempler på, at hovedreparation af bygninger har kostet ca. 40.000 kr.; derved spares et nybyggeri til omkring 120.000 kr. Konklusionen heraf må være, at rimelig vedligeholdelse er samfundsmæssigt økonomisk rigtig.

Den beregningsmåde for værdien af egen bolig, som er gældende i Danmark, kan ikke direkte sammenlignes med andre landes. Det er interessant i den omtalte betænkning at se, hvor forskelligt de forskellige lande behandler deres borgere i boligmæssig henseende. Det er tillige interessant at se, at der mange steder ændres på reglerne fra år til år, så ingen har tilsyneladende fundet den rigtige. Der er ifølge betænkningen ikke to lande, som har ensartede regler i så henseende. De lande, vi lettest kunne sammen-

ligne os med, er Norge, Sverige og Holland, måske dog også USA. Disse lande er omtalt i betænkningen, og derfor har vi allerede nu haft materiale til rådighed til at drage sammenligning, men direkte sammenlignelige er forholdene naturligvis ikke; det hænger sammen med, at der er forskellige beskatningsforhold i de andre lande. Sverige og Holland har således ret til visse afskrivninger. Venstre har gang på gang sagt, at boligen vedligeholdes alligevel ikke over de almindelige vedligeholdelser, og derfor burde der være ret til visse afskrivninger, men det har vi altså ikke, selv om der vitterligt sker forfald af disse bygninger, og afskrivningsreglerne må anses for at være snævre, specielt da hvis man nu indskrænker retten til fradrag for reparationer.

Når retten til at foretage reparationsfradrag for ældre boliger bliver begrænset, måtte det vel være naturligt, om disse blev fritaget for bygningsskatter. Den af folkettinget tidligere gennemførte ordning med en afvikling af disse bygningsskatter over 28 år synes urimelig. 28 år er en lang tid, og efterhånden som den nye boligmasse indtager en stedse større plads, synes det mærkeligt, at nye huse er fritaget for bygningsskat, medens de ældre boliger endnu i 28 år skal belastes med denne beskatning. Det er et af de områder, venstre i udvalget ønsker nøje at se på.

Som eksempel kan jeg oplyse om 3 boliger, der ligger på stribe i samme by og er af nogenlunde ensartet størrelse, men bygget på forskellige tidspunkter. Et hus, der blev bygget færdigt umiddelbart før den omtalte lovs vedtagelse, skal nu i samlede ejendoms-skatter betale ca. 800 kr. om året — jeg indrømmer, det er både bygnings- og grundskatter. Huset blev meldt færdigt en uge før lovens vedtagelse. Nabohuset blev meldt færdigt 3 uger efter lovens vedtagelse og er blevet fritaget for disse skatter i et sådant omfang, at skatten, hvis jeg husker rigtigt, her ikke er 800 kr. om året, men 150 kr. Husene er som sagt af ensartet størrelse, beliggenhed og konstruktion. Den eneste forskel er, at der er en måned mellem de to anmeldelsesdatoer for det færdige byggeri, og netop inden for dette tidsrum blev en ny lov vedtaget. I sådanne tilfælde føles reglerne urimelige. Det tredje hus, jeg vil tage med i sammenligningen, er et ældre hus

[Føged.]

under samme vilkår. Det er vurderet lidt lavere, fordi det er et ældre hus, og så er der forskellige beløb, der også er lidt lavere, herunder skatterne. Det ligger, hvad skatten angår, midt imellem de to andre.

At der her er 3 ensartede huse, som tjener nøjagtig samme formål for ensartede familier, men som har 3 forskellige former for skat, det føles, som om der her er noget at rette på. Derfor beder vi den højtærede finansminister om, at vi nu må komme i gang også med dette arbejde og se på, om ikke der kan ske en hurtigere afvikling af disse bygningskatter.

Såfremt der skal findes udveje for rimelige reparationer, således at der ikke bliver specielle skattebegunstigelser knyttet dertil, bør de nye regler ikke indeholde andre skattemæssige begunstigelser, der føles endnu mere urimelige. En virkelig afholdt udgift må normalt være fradragsberettiget.

Ifølge det foreliggende lovforslag er det sådan, at borgerne, hvis de ikke har repareret, vil kunne fradrage indtil 1.500 kr., hvis de sidder i et hus, der er vurderet til 100.000 kr. Altså indtil 1.500 kr. kan der fradrages i den skattepligtige indkomst, uanset om der er afholdt reparationer eller ej. Det er naturligvis noget, som den enkelte borger synes er ganske fortræffeligt, men den borger, som sidder i et ringere hus af ældre type, og som måske ikke engang kan få det til at løbe rundt med de forskellige afdrag på kloakgæld, og hvad der ellers er — og det er uden for forslaget — kan ikke forstå, at han ikke kan få penge tilovers til reparationer, som er fradragsberettigede. Beløbet er slidt op i forvejen.

Måske ville det mest rimelige være straks at gennemføre et nyt system. Jeg lagde mærke til, at det ærede medlem hr. Peter Nielsen fandt, at endnu større forenkling var tilrådelig. Det ærede medlem gik også ind for, at boligen var et privat anliggende, og det er noget, som vi er interesseret i at drøfte. Vi anser den private bolig for at være noget samfundet uvedkommende rent skattepolitisk set. Lejer og ejer bør med hensyn til boligforholdene betragtes under samme synsvinkel. Det ville være den løsning, vi syntes var den rigtige: at det er privatforbrug, som ikke berettiger til bereg-

ning af nogen lejeværdi eller til fradrag. Dog må jeg sige, at der stadig bør kunne ske fradrag for renter og skatter; alle andre skatteborgere, der påtager sig en gæld, selv de, der køber fjernsynsapparater på afbetaling, må fradrage eventuelle renter i selvangivelsen. Uanset hvad disse renter betales for, må man trække dem fra, og så må det også være rimeligt her. Enhver borger kan stifte gæld, på hvilket område vedkommende end ønsker det, og renterne af denne gæld er fradragsberettigede. Det samme gælder skatterne; derfor bør det samme naturligvis gælde også her.

Et sådant system har man i USA. I betænkningen er det netop gjort op, og tillsyneladende står der også, at USA er et af de få lande, hvor der ingen ændringer er sket i årevis, og hvor man altså har fundet denne form rigtig. Mens de andre lande, der virkelig går ind for fradragssystemet, har ændret og ændret, har man i USA fastholdt sit system i årevis som værende det mest rimelige. Det er en forenkling, som enhver kan forstå. Den enkelte bolig betragtes på den måde som noget samfundet uvedkommende. Der beregnes ingen boligværdi. Vi ville efter et sådant system ikke få alle disse landsskatteretssager, som det ærede medlem hr. Peter Nielsen omtalte.

Tilsyneladende er der efter betænkningens ordlyd ikke fremkommet nogen betænkeligheder ud over denne, at det vil betyde et brud med de traditioner, vi ellers følger, og det er i sig selv ikke nogen begrundelse for ikke at forsøge det. Hvorvidt et lignende system kan gennemføres her, beder vi om må blive nøje undersøgt og overvejet. Vi beder den højtærede finansminister om at give os alt det materiale, der findes, til belysning af de økonomiske forhold i så henseende, det være sig tab for staten eller tab for ejeren, gevinst for staten eller gevinst for ejeren. Vi ønsker disse forhold undersøgt til bunds, så at vi ikke gennemfører en enkelt ændring som den her foreslåede, uden at vi samtidig har set på, om noget andet ville være lige så rimeligt.

Til sidst kun dette: det kan da ikke være regeringens mening, at de faste udgifter såsom skorstensfejning, vandafgifter, kloakafgifter o. lign. skal være indeholdt i det foreslåede procentfradrag. Efter lovforslaget er de indeholdt i procentfradraget,

[Føged.]

men som jeg allerede har sagt: ældre huse — jeg kan måske gå så vidt at sige stråttækte huse — ville så aldrig mere få noget ud af fradraget, for det er slidt op i brandforsikringssummer, vandafgifter og kloakafgifter. De er måske vurderet forholdsvis lavt, 20.000-30.000 kr., og 1½ pct. heraf kan snart overses. Hvad der på den måde kan blive af fradrag, er slidt op, inden året er omme; der bliver aldrig en øres fradrag på disse ældre huse, og derfor mener jeg, vi skal se nøje på det, hvis vi skal fortsætte med debatten på den hidtidige linje i stedet for eventuelt at tage et helt andet princip ind i billedet, nemlig det, jeg har foreslået.

Som sagt, problemerne er mange, og venstre er villig til at se på dem i et udvalg, men uvilkårlig må vi mene, at der må foretages en meget omhyggelig gennemgang af alle disse uensartede forhold for at nå til en lovgivning, der virkelig kan holde fremover.

Adolph Sørensen: Det synes at fremgå af finansministerens fremsættelsestale og også af bemærkningerne til lovforslaget, at det primære formål med den her foreslåede ændring i ligningsloven udelukkende sigter på en forenkling af lovens administration dels ude hos ligningsmyndighederne landet over, dels hos de ca. 500.000 ejere af en- og tofamiliehuse, som forslaget direkte vedrører — det sidste dog kun for så vidt formodningen om, at de gule ejendomsskemaer i forbindelse med selvangivelsen i og med lovens eventuelle gennemførelse forudsættes at falde bort, skulle holde stik. Det fremgår derimod ikke — ej heller af lovforslagets bemærkninger — at der er regnet med et stigende eller faldende provenu af statsskatterne. Jeg ved ikke, om den højtærede finansminister kan oplyse om noget sådant på nuværende tidspunkt.

Vi vil gerne følge den højtærede finansminister i enhver fornuftig bestræbelse på at gennemføre forenklinger og dermed besparelser i den offentlige administration. Vi er endog særdeles lydhøre i så henseende, men vi er til trods herfor ikke overbevist om rigtigheden af at betræde den vej, ministeren anviser med sit forslag.

At en gennemførelse af forslaget vil indebære en lettelse i besværet både for ejerne

og for skattemyndighederne, skal jeg vel ikke bestride; spørgsmålet er så bare, om ikke prisen er for høj, om forslaget er rimeligt, og det mener jeg ikke det er. Jeg kan ikke helt frigøre mig for den tanke, at ikke alene snævert saglige hensyn som det før nævnte og de i bemærkningerne anførte, men også mere politisk betonedne har været blandt motiverne til dette forslag. Et og andet, herunder den foreslåede overgrænse på 1.500 kr., peger ligesom i den retning.

Vi kender jo godt alle den påstand, at parcelhusejere nyder en urimelig skattemæssig præference. Jeg kan ikke dele denne opfattelse; men har disse ejere en tilsyneladende skattefordel, ja, så er det efter vor mening kun udtryk for en ganske rimelig, formålstjenlig og også inciterende opsparingspræmiering til mennesker, der, meget ofte med relativt beskedne midler til deres rådighed, har sparet op til og i egen bolig til egen, men så sandelig da også til samfundets gavn. Det er heller ikke efter vor mening klog politik den ene dag at gennemføre opsparingspræmierende forslag, som sket er i den seneste tid, for så den næste dag at søge fremmet forslag, der kan virke i modsat retning, og det frygter vi der her kan blive tale om. Den opsparing, der sker gennem den bedst mulige vedligeholdelse af bestående fast ejendom, er vel i virkeligheden lige så nyttig og også lige så ønskelig som f. eks. opsparing over en indeksskontrakt. Jeg må i øvrigt indskyde, at gennemført vedligeholdelse af en ejendom uvægerligt vil komme til udtryk gennem en højere vurdering til ejendomsskyld af det pågældende hus og dermed faktisk bundfælde sig rent skattemæssigt.

Vi har fra vort partis side nu og da stillet forslag f. eks. om en ret for ejerne til afskrivning på beboelsesejendomme, bl. a. fordi disse nu engang som det meste andet her i verden ikke holder evigt. Vi er imidlertid stedse blevet afvist, bl. a. med den begrundelse, den hovedbegrundelse, at ejerne jo har ret til skattefri vedligeholdelse. Ja men er det da ikke urimeligt nu at foreslå en maksimering af vedligeholdelsesudgifterne, oven i købet ledsaget af et i bemærkningerne og fremsættelsestalen udtalt fromt ønske om, at dette må føre til at afholde ejerne fra at vedligeholde — en i sig selv, synes jeg, lidt dristig og også lidt

[Adolph Sørensen.]

farlig tanke? Men det skal jeg vende tilbage til.

Nej, den foreslåede maksimumsgrænse på 1.500 kr. forekommer os ikke velbetænkt. Det er vistnok en regel, at vedligeholdelsesudgifter stiger nogenlunde proportionalt med en ejendoms størrelse og alder, og det gør, for så vidt angår det første, også ejendomsværdierne — med visse undtagelser. Men med de eksorbitante stigninger i vurderingerne, vi oplever, vil et meget betydeligt antal ejendomme vokse ud over 100.000 kr.s grænsen ved den kommende vurdering.

Det er den ene grund til, at man meget vel kan risikere et forfald af disse ejendomme. Men yderligere kan det foreslåede faste 1,5 pct.s fradrag, der ifølge forslaget jo indrømmes alle ejendomme, alle husejere, uanset om udgiften er afholdt eller ej, meget let bevirke, at mange, mange ejendomme overhovedet ikke bliver vedligeholdt, hvad igen vil indebære en efter min opfattelse helt urimelig og skadelig forringelse af selve Danmarks nationalformue. Omvendt kan det altså kun være gavnligt, hvis de nugældende fradragsregler, hvorefter det er ganske naturligt, at de faktisk afholdte reparationsudgifter kan fradrages, som formodet fører til en bedre vedligeholdelse af denne væsentlige del af nationalformuen, end der ellers ville blive tale om.

Lovforslaget bliver ikke rimeligere, når henses til, at gamle ejendomme jo har en lav ejendomsværdi, men ifølge sagens natur til gengæld et behov for væsentlig større reparationsudgifter. De nye og nyere parcelhuse, som i medfør af særlig lov er skattefrie og har m²-tilskud etc. og måske ingen eller i hvert fald relativt meget lave udgifter til vedligeholdelse, er jo et problem, som kan give anledning til overvejelser af, om det foreliggende lovforslag tilfredsstiller også de retfærdskrav, som vi må stille til en lovgivning. Hertil føjer sig mindst ét synspunkt. Jeg tænker på den store spændvidde mellem og ujævnhed i vurderingerne af fast ejendom. Vurderingerne er jo som alt menneskeværk behæftet med ufuldkommenhed, og der kan meget vel tænkes områder med et udpræget lavt vurderingsniveau og deraf følgende indsnævret vedligeholdelsesmargin, men med et relativt

højt prisniveau for reparationer, og omvendt — altså en mulighed for udpræget uretfærdighed.

At obligatoriske, mere eller mindre lovbundne udgifter som forsikringer, skorstensfejning, kloak- og renovationsbidrag, vejafgift, stigeafgift og lignende, oven i købet foreslås indeholdt i de 1,5 pct., forekommer os helt urimeligt.

Jeg har bemærket, at lovforslaget også angives at have et vist, må jeg sige beskæftigelsesmæssigt sigte, idet den højtærede minister jo peger på, at der forventelig kan ledes arbejdskraft og materialer fra reparationssektoren til nybyggeriet over denne via dolorosa for parcelhusejerne. Men hertil er at sige for det første, at noget sådant måske slet ikke er ønskværdigt i 1964-65; vi kender jo ikke beskæftigelsessituationen til den tid, og det er jo den tid, loven tager sigte på; og for det andet, at der nu engang findes arbejdere, som på grund af alder og andre årsager — det kan være et eller andet handicap — ikke kan eller ikke ønsker at deltage i nybyggeriet, fordi deres fysik måske slet ikke slår til, men som til gengæld er yderst værdifulde medarbejdere ved reparationsarbejder af hvad art nævnes kan. Det har jeg da i hvert fald tilstrækkelig erfaring for gennem mange års praktisk virksomhed.

Det har jo også været nævnt af de foregående ærede ordførere, at man i stedet for at vedtage det her af den højtærede finansminister fremsatte lovforslag, om jeg så må sige, lod det gå lige op, d. v. s. at man simpelt hen afskaffede begrebet beregnet lejeværdi og fradrag, altså lod tingene hvile i sig selv, være et privat anliggende, som det ærede medlem hr. Foged sagde, og sådan som det ifølge betænkning nr. 284 af 1961 er prøvet i USA. Jeg finder nu ikke, at forholdene dér og her er sammenlignelige, men tanken indgår formentlig i de forestående udvalgsdrøftelser, hvortil også vi håber at få stillet fornødent materiale og beregninger til rådighed til belysning af alle foreliggende muligheder og deres konsekvenser.

Vi er naturligvis for vor gruppes vedkommende rede til at deltage i en saglig udvalgsbehandling; men jeg vil gerne føje til, at der skal anderledes vægtige argumenter til end dem, der fremgår af bemærkningerne

[Adolph Sørensen.]

til lovforslaget og af ministerens fremsættelsestale, hvis vi skal kunne overbevise om betimeligheden og nødvendigheden af at gennemføre dette lovforslag. Vi lever indtil videre i håbet og ønsket om, at der til syvende og sidst kan vindes et flertal enten for en afgørende forbedring, som vi kan gå ind for, eller for en bevarelse af de nugældende regler. Vi tror trods alt, at dette bedst tjener de opsparingsfremmende formål, som vi alle i øvrigt er enige om at stimulere, og som det konservative folkeparti altid vil være en eksponent for.

Axel Sørensen: For det kommende skatteår vil de samme regler være gældende på dette område som hidtil, nemlig at der på det særskilte skatteschema for husejere opføres en værdi for lejen for egen bolig, der svarer til 4 pct. af den ejendomsskyldværdi, som blev fastsat ved vurderingen i 1956, medens man som udgift har ret til at fradrage afholdte udgifter såsom prioritetsrenter, ejendomsskatter og udgifter til vedligeholdelse, der er foretaget for at sikre huset mod forfald, hvorimod de beløb, der er anvendt til forbedringer, selvfølgelig ikke kan fradrages. Nu stilles der af regeringen forslag om, at disse dokumenterede vedligeholdelsesudgifter erstattes af et fast procentfradrag, som skal udgøre 1,5 pct. af den sidst foretagne ejendomsskyldvurderingssum, og at dette fradrag ikke må overstige 1.500 kr. for enfamilieshuse og 3.000 kr. for tofamilieshuse. Størrelsen af det procentvise fradrag er man kommet til efter nogle statistiske undersøgelser, som er foretaget til brug for regeringens forslag vedrørende vedligeholdelsesproblemerne.

Hvad er det så, man strides om nu? Af talerne af de to ordførere for oppositionspartierne har man fået det indtryk, at de er bange for, at man ikke får trukket nok fra. Jeg har haft lejlighed til at konstatere gennem stikprøver, at mange har trukket alt for meget fra, fordi de, når de skulle

dokumentere fradragene, manglede regningerne, og dokumentation er jo en betingelse, hvis man skal opfylde det gule skemas krav. Den gældende ordning virker jo på den måde, at hvis en familie erhverver sit eget hus og bebor det gennem 40 år, at gælden i de første 20 år er så stor, at der bliver ret til et fradrag i den skattepligtige indtægt, idet udgifterne på huset vil være større end den værdi, man skal ansætte lejen for egen bolig til, men i de sidste 20 år går det sådan, at dér er opgørelsen på det gule skema til ugunst for husejeren, for nu er der blevet et overskud, og ifølge selvangivelsen skal overskuddet på huset tillægges den skattepligtige indkomst. Det vil sige, at husejeren i de unge år, medens han har de største indtægter, kan trække en udgift på huset fra, medens han i de ældre år, hvor han skulle have det lidt let, må lægge noget til sin skattepligtige indkomst. Man kunne jo undlade det gule skema og nøjes med en adgang til at trække prioritetsrenterne fra; så havde man foretaget en forenkling på dette område.

Rent principielt må det vel være rigtigt, at vedligeholdelsesudgifterne kan fradrages i det omfang, hvori de kan dokumenteres som fradragsberettigede. Der vil jo efter det foreliggende lovforslag komme nogle vanskeligheder med de gamle huse, hvor man har den lave ejendomsskyldværdi, og hvor der er relativt større vedligeholdelsesudgifter. Der må vel i udvalget være mulighed for at undersøge, om det procentvise fradrag kunne være større, når huset har en vis alder. Efter min mening skal vi ikke være så bange for at vise et hensyn til de mennesker, der yder en personlig indsats for at sikre sig eget hus. Vi må jo erkende, at derved har man fritaget det offentlige for at deltage i løsningen af boligproblemet, som det sandelig ellers har nok at gøre med; der er jo vanskeligheder nok med at tilfredsstille det behov for boliger, der i øjeblikket er. Derfor synes jeg, der må være en vis påskønnelse af de mennesker, der

[Axel Sørensen.]

trods inflation og trods svingende konjunkturer gør en indsats for at erhverve sig eget hus.

Disse betragtninger bliver der rig lejlighed til at drøfte i det udvalg, som nu bliver nedsat; det haster ikke, for den selvangivelse, vi skal udfylde til januar, følger jo de gamle bestemmelser. Der bliver altså mulighed for at få alle de oplysninger frem og foretage alle de beregninger, der kan være rimelige for at finde frem til en løsning, som kan være en forenkling, der kan skabe sikkerhed for, at man her når frem til det retfærdige, det rimelige og det enkle, og disse muligheder ville vi gerne fra radikal side være med til at drøfte. Vi vil gøre en indsats derfor, og jeg skal derfor på det radikale venstres vegne anbefale det foreliggende lovforslag.

Herluf Rasmussen: Det spørgsmål, som vi i dag skal tage stilling til, er temmelig kompliceret og har en meget stor national-økonomisk betydning. I mit parti er vi som bekendt tilhængere af skattemæssig ligestilling mellem ejer og lejer, og det nu fremkomne lovforslag er en meget beskeden indrømmelse af berettigelsen af den kritik, der er blevet rejst af lejerorganisationerne af de skattemæssige fordele, der efter skattelovgivningen er blevet ejere af enfamiliehuse til del.

Lejerorganisationerne har med rette peget på det misforhold, der er opstået ved, at ejerne kunne trække deres vedligeholdelsesudgifter fra på selvangivelsen, medens noget tilsvarende ikke gjaldt for lejerne, et misforhold, der er blevet i stigende grad iøjnefaldende, eftersom det almindelige nu er, at den indvendige vedligeholdelse påhviler lejerne.

Ordnningen efter det nu fremsatte forslag har måske nogle enkelte fortrin. Det må vel erkendes, at den vil give en mikroskopisk lettelse af administrationen, men vi frygter — og jeg vil tro, at vi frygter det med rette — at denne lettelse med lethed vil blive opslugt af de byrder, vi på andre områder, f. eks. ved de såkaldte opsparingsfremmende foranstaltninger, pålægger ligningsmyndighederne. Men de tidligere regler havde den fordel, at husene blev vedligeholdt. Efter

det nu fremkomne forslag får ejerne fradraget, hvad enten de har haft udgifter eller ej. Forslaget giver derved selv ejere, der forsømmer deres ejendoms vedligeholdelse groft, en skattemæssig fordel.

Den foreslåede begrænsning i fradraget til højst 1.500 kr. pr. ejendom er en efter vor opfattelse acceptabel begrænsning. Vi har altid anset det for noget forkert, at mere velhavende folk havde mulighed for den helt store udnyttelse af reglen om fradrag ved vedligeholdelse i skattemæssig henseende.

Mit parti har alvorligt overvejet, om det nemmeste og fornuftigste ikke ville være at afskaffe disse regler om lejeindtægter på egen bolig med deraf følgende overskud eller underskud. I denne forbindelse må vi vel ikke glemme, at der findes i titusindvis af folke- og invalidepensionister og almindelige pensionister, som i kraft af en nænsom prioritering er i den for dem meget kedelige situation hvert år at måtte konstatere, at deres lille ejendom har givet et talmæssigt, men i meget høj grad fiktivt overskud, som de skal betale skat af af deres i forvejen meget afmålte indtægt. Også af hensyn til disse mennesker ville det være på sin plads helt at afskaffe systemet, som vi har det. I denne forbindelse må man heller ikke undervurdere, at betydningen i retning af forenkling af hele vort skattesystem ville blive større end efter det her foreslåede. Men kan ordningen ikke helt glide ud af vort skattesystem, må man vel på et eller andet tidspunkt finde frem til at sætte en ejer og en lejer af en lejlighed lige, og så kan det blive nødvendigt at kigge lidt på systemet.

På et tidligere tidspunkt ansatte man lejeværdien af egen bolig til 6 pct. af ejendoms-skyldvurderingen. Det var på et meget tidligt tidspunkt, oven i købet i en tidsperiode, hvor rentefoden var meget lavere end i dag. Nu er lejeværdien ansat til 4 pct. af ejendoms-værdien ved den sidste vurdering før den 12. almindelige i 1960 og for ejendomme opført senere til 3 pct. af ejendoms-værdien. Denne beregningsmåde stiller enfamiliehusejere meget ulige. Det skal jeg komme tilbage til senere. Huslejerne i nybyggeri er som bekendt ikke fastlåst i forhold til leje-niveauet før krigen, men ikke desto mindre

[Herluf Rasmussen.]

ser man, at lejeværdien for nyopførte enfamilieshuse bliver beregnet på samme måde som lejeværdien for gamle enfamilieshuse.

Det er ganske åbenlyst en urimelighed, som medfører, at lejeværdien bliver meget lavere end i lejlighedsbyggeriet for samme periode. Vi kan f. eks. se på de nugældende regler, hvorefter lejeværdien for et nyopført enfamilieshus bliver fastsat til 3 pct. af ejendomsværdien. Et beskedent enfamilieshus på ca. 85 m² indeholder en lejlighed, der ikke adskiller sig stort fra gængse lejlighedstyper i det sociale boligbyggeri. Et sådant enfamilieshus vil i Københavns omegn blive vurderet til omkring 100.000 kr., og den beregnede lejeværdi vil herefter blive ca. 3.000 kr. Hvad er da i dag lejen for en familiebolig i det sociale boligbyggeri, hvor man efter bedste evne søger at holde lejen nede? Det har Fællesorganisationen af almennyttige danske Boligselskaber nævnt i sin lille publikation „Boligpolitisk lomme-statistik 1962“. Ud fra denne kan man beregne lejen for en sådan lejlighed til ca. 6.000 kr., hvis lejligheden får et driftstilskud. Der har vi altså et eksempel på, at lejeværdien af et nyopført enfamilieshus er sat 3.000 kr. lavere end lejen i det billige støttede boligbyggeri. Når vore regler for beregning af lejeværdien medfører sådanne skævheder, er det efter min opfattelse på tide at overveje en tilbuds-gående revision af hele regelkomplekset, og man kan ikke, som den højtærede finansminister gør det, nøjes med at fremsætte et forslag, der kun indeholder en beskeden ændring, og som kun bringer et enkelt område ind under kontrol, men lader de anvendte regler i øvrigt fortsat bevare de fundamentale skævheder, som jeg eksempelvis har nævnt.

I øvrigt kunne jeg godt tænke mig at få nærmere defineret begrebet „ejendomme, der tjener til bolig for ejeren, og som indeholder én eller to selvstændige lejligheder“. Hvad nu, hvis der derudover er en mindre butik, en håndværksvirksomhed i udhuset eller et kontor? Efter vor opfattelse bør der ikke lovgives på disse områder, uden at problemerne er løst i selve loven.

Det er vel også rigtigt opfattet, at det her fremsatte lovforslag ikke indeholder nogen begrænsning af fradragsretten for vedligeholdelse af lejernes boliger?

Til lovforslaget i øvrigt vil jeg gerne gøre den mere generelle bemærkning: den lovfæstede ordning har fungeret nogenlunde tidlige, da indkomstskatten var relativt lav. Men under de nu herskende forhold får ordningen uretfærdige og vilkårlige konsekvenser. Da fastsættelsen af lejeværdien ikke har fulgt det almindelige lejeniveaus stigning, kan en husejer med en månedlig boligudgift på ca. 300 kr. beregne sig et fradragsberettiget underskud på f. eks. 1.500 kr., som alt efter indkomsten og progressionens højde betyder en skattebesparelse på 500-700 kr. om året. Lejeren med akkurat samme boligudgift har ingen mulighed for at opnå et sådant tilskud. Altså, underskuddet kan tilvejebringes alene gennem renteudgifterne, men herudover kan husejeren fradrage udgifter til såvel ydre som indre vedligeholdelse, hvad lejeren ikke kan.

Skattereglerne medfører en kunstig forvridding af boligvalget. Man budgetterer udtrykkelig med skattefordelene. Også grundpriserne påvirkes. Skattereglerne bevirker en forskydning i forholdet mellem egen og fremmed kapital i ejendommene. En stor rentebyrde bliver mindre betænkelig, når den delvis opvejes af en skattefordel. Det er også indlysende, at grundstigningsskylden kun får en begrænset virkning, når man får lov til at trække den fra den skattepligtige indkomst. På tilsvarende måde påtager folk sig, som jeg tidligere har nævnt, med lettere sind større byrder i form af større købesummer for jord og bygninger, når renteudgiften kan trækkes fra deres skattepligtige indtægt, et forhold, som kan blive yderligere forværret ved de sidste, såkaldt opsparingsfremmende regler, hvorefter også afdrag på fast ejendom giver skattelettelse.

Jeg tror, at disse regler medfører øget skævhed i beskattningen og virker i høj grad inflationsfremmende. En ændring af lovens regler for at undgå disse ubehagelige bivirkninger synes også i høj grad på sin plads. Efter de nugældende regler er der som tidligere nævnt en meget stor skævhed mellem enfamilieshusejerne indbyrdes, idet det er en række forskellige vurderinger til forskellige tidspunkter og dermed også på forskellige vurderingsniveauer, der er afgørende for beregningen af lejeværdien.

[Hørluf Rasmussen.]

Hvis huse med samme statur er opført på forskellige tidspunkter, vil den beregnede lejeværdi være vidt forskellig, til trods for at husenes værdi i handel og vandel er nøjagtig lige stor. Et hus opført i 1956 og et tilsvarende hus opført i 1959 vil være lige meget værd, men det hus, der er opført i 1959, vil ved vurderingen i 1959 blive ansat højere end det tilsvarende hus i 1956. Lejeværdien for det sidst opførte hus vil derefter være større. Et hus opført i 1960 vil f. eks. blive ansat til 90.000 kr., medens et ganske tilsvarende hus i 1962 vil blive ansat til 120.000 kr. eller mere. Salgspriserne i Københavns omegn f. eks. er jo steget gevaldigt de senere år. Lejeværdien for det sidstnævnte hus vil derefter blive ansat til 3.600 kr., medens den i det førstnævnte hus vil blive beregnet til 2.700 kr., til trods for at værdien af dem er ens. De gældende regler for beskatning af fast ejendom indeholder i øvrigt en lang række urimeligheder, som jeg ikke i dag skal komme ind på, men som jeg håber vi får lejlighed til at drøfte i udvalget. Lad os foreløbig holde os til denne ligningslov.

Jeg vil slutte med at sige, at det er kun en yderst beskeden forbedring af loven, vi i dag skal tage stilling til, men det er vel sådan, at vi i skyggen af det indgåede forlig må være indstillet på, at det, der for fremtiden kommer fra denne regering — indtil vi får det valg, vi alle håber snart vil komme — kun vil indeholde små forbedringer.

Det ærede medlem hr. Peter Nielsen sagde her fra talerstolen noget, som jeg synes var udtryk for meningernes mod. Det ærede medlem ville gerne afskaffe det gule skema. Det vil jeg også gerne, men i modsætning til det ærede medlem hr. Peter Nielsen vil jeg også gerne have det afskaffet, når jeg forlader denne talerstol. Jeg håber, at jeg har taget fejl i min vurdering af det ærede medlem hr. Peter Nielsen, og at vi kan få afskaffet dette ejendomsskema.

Mose Hansen: Den foreslåede ændring i ligningsloven om beskatning af værdien af bolig i eget hus omfatter kun udgiftssiden på de gule ejendomsskemaer, som ejere af en- og tofamiliehuse skal indsende til ligningsmyndighederne sammen med selvangivelsen. Alle de andre former for værdi

af bolig i egen ejendom berøres altså ikke af forslaget.

Begrundelsen for en ændring på området en- og tofamiliehuse er jo bl. a. denne, at det medfører meget administrativt arbejde, når ligningsmyndighederne skal gennemgå de gule ejendomsskemaer. Min erfaring er, at det ikke er på dette område, ligningsarbejdet svulmer op; dog vil der som altid i ligningsarbejdet også på dette område opstå tvivl om, hvorvidt en udgift kan henregnes til almindelig vedligeholdelse, eller det er en ejendomsforbedring, som ikke er fradragsberettiget. Men derudover er det altså mit indtryk, at arbejdet med gennemgang af de gule ejendomsskemaer under ligningsarbejdet skrider meget hurtigt frem. Motiveringen for ændringen må derfor søges på andre områder.

En anden motivering for lovforslaget er, at de ejendomme, som forslaget omfatter, altså en- og tofamiliehuse, ofte møder med underskud, der efter gældende lov er fradragsberettiget i ejerens indkomst. Den nu foreslåede ændring, hvorefter vedligeholdelse og andre driftsudgifter bortset fra prioritetsrenter og skatter fastsættes til 1,5 pct. af ejendomsskyldværdien med et fikseret maksimum på henholdsvis 1.500 og 3.000 kr. for en- og tofamiliehuse, kan måske nok betegnes som en forenkling rent regnskabs- og ligningsmæssigt, men der vil dog stadig opstå underskud på ejendomsskemaer.

Et standardiseret fradrag på 1,5 pct. af ejendomsskyldværdien må, efter hvad jeg kan se, favorisere de nybyggede ejendomme på bekostning af de ældre ejendomme, idet de ældre ejendomme vil have større vedligeholdelsesudgifter end nyopførte ejendomme. Nyopførte ejendomme, der er opført under boligministeriets og arkitekternes gode råd og bistand, kan vel ikke have vedligeholdelsesudgifter på 1,5 pct. af ejendomsskyldværdien.

Den højtærede finansminister var i den skriftlige fremsættelse inde på, at den foreslåede nyordning vil bevirke, at der ikke bliver afholdt unødvendige vedligeholdelsesarbejder. Jeg stiller mig tvivlende over for, om der under den nuværende ordning i almindelighed foregår vedligeholdelsesarbejder ud over, hvad der er påkrævet for at holde ejendommen i forsvarlig stand.

Finansministeren er også af den opfat-

[Mose Hansen.]

telse, at en ændring som den foreslåede med fast vedligeholdelsesfradrag vil overføre materialer og håndværkere til nybyggeriet. Jeg tror ikke, en ændring på dette område vil få nævneværdig betydning i den henseende. Det er helt andre foranstaltninger på helt andre områder, der skal til for at fremme det nødvendige boligbyggeri. Det reparationsarbejde, der i almindelighed foregår på en- og tofamiliehuse, er jo ikke særlig materialekrævende, og det er også min erfaring, at husejerne ofte har besvær med at få udført det nødvendige vedligeholdelsesarbejde, fordi håndværkerne kan tjene mere ved nybyggeri og akkordarbejde inden for dette område.

Udvalgsbetænkningen af 1961 om beskatning af værdien af bolig i egen ejendom indeholdt meget materiale til belysning af spørgsmålet, men udvalget måtte dog forkaste de fleste undersøgte forslag og standse ved, at man enten skulle fastholde den nu gældende ordning med eventuelle ændringer, eller også skulle der tilstræbes en ordning som den, der er gældende i Sverige, hvor der søges beskattet en vis forrentning af den i ejendommen indestående egenkapital. Jeg er derfor af den opfattelse, at der ikke i betænkningen er ført noget bevis for, at de undersøgte former for beskatning af værdien af bolig i egen ejendom er bedre end den nu gældende ordning. Det er også svært for mig at se, at den nu foreslåede ordning med faste fradrag er mere retfærdig end den gældende. Hvis lovforslaget vedtages i den form, hvori det er blevet fremsat, bliver det folketinget, der i fremtiden skal fastsætte den procent, hvormed vedligeholdelsesfradraget må foretages. Lejeværdiprocenten fastsættes derimod af ligningsrådet. For mig at se kan det komme til at virke uheldigt, at indtægter på ejendomsskemaet bestemmes af ligningsrådet, udgifterne delvis af folketinget. Modstående synspunkter kan ved fastsættelsen komme til at spille ind. Jeg er altså ikke tilhænger af, at folketinget på dette område så stærkt, som lovforslaget er udtryk for, skal blande sig i husejernes bedømmelse af, om der skal foretages vedligeholdelse eller ikke, for det bliver nemlig resultatet, hvis forslaget vedtages i den foreliggende skikkelse. Det må jo også være sådan, at fremover må disse 1,5 pct. af

ejendomsværdien vel reguleres op i takt med prisstigninger på dette område.

Mit parti anser det nuværende grundlag for ret tilfredsstillende, og i særdeleshed hvis det ses på baggrund af, at vi gerne ser en opsparring fremmet, der har det størst mulige antal enfamiliehuse som mål.

Beskatning af boligværdien i egen ejendom er et spørgsmål af stor samfundsøkonomisk betydning, ikke alene som nævnt opsparingsmæssigt, men også af hensyn til en fornuftig familiepøolitik. Mit parti vil derfor afvente, hvilket resultat udvalget kommer til, inden vi kan tage endelig stilling til lovforslaget, idet vi dog gerne ser en nærmere ligestilling med hensyn til boligværdien hos ejerne og hos lejerne.

Bladt: Når jeg har begæret ordet under behandlingen af det foreliggende lovforslag, er det med en ganske bestemt hensigt. Det drejer sig også om et fradrag, men af en lidt anden karakter end det, der omhandles i lovforslaget.

Som medlem af hovedbestyrelsen i Landsforeningen for bedre Hørelse er jeg bekendt med, at der er rettet mange henvendelser til denne forening med henstilling om at virke for, at driftsudgifterne til høreapparater, hørebriller og andre hovedbårne apparater bliver fradragshberettigede ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Jeg anser det derfor som min naturlige pligt at rejse dette spørgsmål ved denne lejlighed.

Det er jo ikke helt ubetydelige udgifter, det drejer sig om bl. a. til batterieforbrug til transistorapparater, som langt de fleste tunghøre bruger i dag. Denne udgift kan vel nok variere noget, men efter egne erfaringer vil jeg skønne, at den årlige gennemsnitsudgift ligger på omkring 250 kr. Men der er også andre udgifter, bl. a. til udskiftning af ledninger og forskellige reparationer, så den samlede udgift kan godt komme op på et beløb mellem 300 og 400 kr. Endelig er der ikke så få eksempler på, at både mand og kone bruger høreapparat, og i så tilfælde er det en særlig tyngende udgift. I denne forbindelse må jeg måske gøre opmærksom på, at batterier, ledninger og den slags ting også er blevet fordyret gennem den pålagte oms. Som et andet vigtigt argument vil jeg gerne anføre, at de tunghøre i stort omfang

[Bladt.]

findes inden for de ældre aldersklasser, folkepensionister og andre, som har en meget beskednen indkomst; de er belemet med denne særlige, ufrivillige udgift, som er lige så nødvendig for dem som udgifter til det daglige brød.

Jeg er godt klar over, at der knytter sig visse vanskeligheder til løsningen af dette problem; bl. a. kunne der på andre, beslægtede områder rejses lignende spørgsmål. Alligevel vil jeg gerne henstille til den højtærede finansminister og til det udvalg, der skal behandle lovforslaget, at tage problemet op til alvorlig overvejelse. Det skulle glæde mig og mange andre, om man kunne nå frem til et positivt resultat.

Formanden: Jeg gør opmærksom på, at lovforslaget drejer sig om faste ejendomme.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg takker de ærede ordførere for den stilling, de har taget til det foreliggende lovforslag. Jeg er vel klar over, at det ikke var nogen helt udelte tilslutning, det fik, men jeg sporede i hvert fald fra næsten alle sider vilje til at forhandle om de problemer, det her drejer sig om.

Jeg må først sige, at der ikke fra min side med dette lovforslag er tilsigtet nogen revolution. Jeg har ikke betragtet det som nogen stor ting, blot som en mindre reform. Der er andre forhold vedrørende beskatningen af bolig i egen ejendom, som kunne trænge til at tages op, og som jeg håber vi kan vende tilbage til. Det, det her drejer sig om, er altså kun denne beskedne reform.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at foranledningen til, at lovforslaget kommer frem just nu, er hensynet til den almindelige situation i boligbyggeriet. Vi har nemlig den tanke, at der på grund af de skattemæssige begunstigelser, der er forbundet med beløb anvendt til vedligeholdelse, nok kan tænkes at blive anvendt større beløb og dermed mere arbejdskraft og flere materialer dertil, end det var påkrævet. Vi mener derfor, at det ville være rigtigt at gennemføre en ændring, som indeholdt en vis tilskyndelse til at få arbejdskraft og materialer over i nybyggeriet. Jeg tillægger det som sagt ikke nogen revolutionerende betydning — det er højst et spørgsmål om en tendens

i denne retning; men jeg tror, det kan have sin berettigelse.

Dernæst kan det ikke bestrides, at der ligger en væsentlig forenkling i lovforslaget, og det er naturligvis en motivering, som til enhver tid er gyldig, og som efter min mening i sig selv kan bære lovforslaget.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg derudover også har haft de skattemæssige begunstigelser i tankerne, som parcelhusejere har — det tror jeg nok man må sige de har — og som de har i højere grad, jo større deres indtægter er. Også dette forhold har øvet sin påvirkning ved lovforslagets udformning. Jeg er klar over, at nogle vil betegne dette som et usagligt hensyn. Jo længere man kommer til højre i salen, des mere tilbøjelig er man til at kalde det usagligt. Jeg skal imidlertid for mit vedkommende gerne indrømme, at jeg finder, at det er et berettiget synspunkt at tage med, og det præger jo i øvrigt megen lovgivning.

Jeg vil gerne have sagt dette til indledning for dermed at gøre det klart, at der ikke med dette lovforslag er tilstræbt nogen art af dybtgående reform.

Dernæst vil jeg gøre nogle bemærkninger til de enkelte ærede ordførere. Jeg vil gerne sige til ordføreren for venstre, det ærede medlem hr. Foged, at det fremgår af, hvad jeg her har sagt, at hverken jeg eller regeringen mener, at vi hermed har løst problemet om ligestilling mellem ejer og lejer. Tilbage er det meget vigtige spørgsmål — så længe man i øvrigt vil holde sig til det gældende system — om fastsættelsen af lejeværdien; her er det jo et spørgsmål, om de hidtidige regler også skal gælde ud i den fremtid, som dette lovforslag tager sigte på.

Både det ærede medlem hr. Foged og andre ordførere har talt om, at der er store forskelle i vedligeholdelsesudgifterne, og at man derfor med en sådan generel regel ikke kan nå det helt retfærdige. Jeg er fuldstændig opmærksom på, at der af mange forskellige grunde er variationer i vedligeholdelsesudgifterne, og det er klart, at man hverken på dette eller på andre områder kan lave nogen generel regel, som ikke rummer nogen uretfærdighed. Spørgsmålet er så, om vi skal tilstræbe, hvad jeg vil kalde femøresretfærdighed, altså retfærdighed ud til den alleryderste grænse. Efter min op-

[Finansministeren.]

fattelse er det uendelig lidt, vi opnår derved, fordi vi kommer ud i de små forskelle, som ikke kan spille nogen større rolle. Vi har jo også erfaring for, at hver gang vil vil være så retfærdige, bliver administrationen besværlig og svulmer op. Jeg bekender mig til det synspunkt, at man hellere skal tilstræbe så enkel en administration som muligt fremfor på disse mindre områder at opnå den fulde retfærdighed, som man jo til syvende og sidst alligevel ikke kan nå — det viser sig i mange forhold.

Man siger f. eks., at der er husejere, som efter forslaget vil opnå en fordel, fordi de ikke bruger de 1,5 pct. til vedligeholdelse. Dertil vil jeg sige, at det vel formentlig som oftest gælder folk med jævne indtægter og med en beskeden ejendom, folk, som selv udfører en del af reparations- eller vedligeholdelsesarbejdet og derfor ikke kommer op på et tilsvarende beløb, og jeg synes egentlig, det er rimeligt, at vi giver dem den cadeau, der her er tale om. Omvendt kan man sige, at de, der har de store vedligeholdelsesudgifter, ofte er folk med større ejendomme og gode indtægter, som derfor har råd til at betale fremmede for vedligeholdelsen, og det er så samtidig folk, som får en virkelig fordel deraf skattemæssigt, ikke mindst hvor indtægterne ligger sådan, at de kommer op i progressionens højere skalaer, og hvis disse skatteyderes mulighed for at få en skattemæssig begunstigelse herigennem skulle blive beskåret noget, må jeg tilstå, at jeg ikke kan se noget urimeligt deri.

Det ærede medlem hr. Foged var inde på, om man ikke kunne nå til en hurtigere ophævelse af bygningskatterne. Det kan jeg ikke på nuværende tidspunkt på regeringens vegne give tilsagn om, men det er klart, at det kan diskuteres i udvalget.

Det ærede medlem var, forstod jeg, interesseret i — og den samme tanke er rejst af andre — at diskutere det problem, vi behandler i dag, ud fra en helt anden synsvinkel, nemlig at boligen skulle opfattes som noget rent privat, der ikke vedrørte indkomstopgørelsen. I princippet er jeg enig med det ærede medlem, og jeg vil gerne stille hen imod en ordning i den retning, men det måtte så være en ordning, som virkelig indeholdt princippet om ligestilling mellem

ejere og lejere; på den måde, det ærede medlem forstod det, kan jeg imidlertid ikke se rettere, end at vi fjerner os fra en sådan ligestilling.

Det ærede medlem sagde nemlig, at selvfølgelig skulle ejendomsskatter og prioritetsrenter kunne fradrages. Hvis de skal fradrages og der ikke samtidig skal modregnes nogen lejeværdi — og det forstod jeg på det ærede medlem at der efter hans mening ikke skulle — så bliver der først i meget høj grad tale om begunstigelse af ejere af egen bolig eller egen ejendom — og endda en begunstigelse i højere grad, hvis ejeren forstår at gøre gæld på ejendommen. Hvis vi skal nå dertil, at boligen er et helt privat anliggende, kan der, så vidt jeg kan se, ikke blive tale om fradrag af prioritetsrenter i indkomsten; om ejendomsskatter stadig skulle kunne fradrages, kan diskuteres. Skulle det være helt rigtigt, måtte der tværtimod, som jeg tror det ærede medlem hr. Peter Nielsen var inde på, medregnes en vis renteindtægt af den kapital, man har stående i ejendommen. Det var i og for sig det helt korrekte. Dét synes jeg nok man kunne være en lille smule large og betragte det som nyttig opsparing o. s. v. Men skulle prioritetsrenter kunne fradrages, ville man gøre uligheden mellem ejer og lejer større, medmindre det ærede medlem — og det vil jeg gerne spørge ham om — vil gå ind på, at også lejere skal have lov til at fradrage prioritetsrenter; det meste af det, der betales i husleje, er nemlig i virkeligheden prioritetsrenter, og hvis ejeren af egen bolig skal have lov til at fradrage prioritetsrenter, må det vel også for lejerens vedkommende gælde for den del af huslejen, som er prioritetsrenter. Jeg ved ikke, om det ærede medlem har over tænkt disse ting, men jeg synes, man i denne diskussion også må komme ind på sådanne betragtninger.

Det ærede medlem var inde på, at det kunne da vel ikke være meningen, at de mindre afgifter, f. eks. betaling for skorstensfejning o. s. v., skulle indbefattes i de 1,5 pct. Jo, det er faktisk efter lovforslaget meningen. Det er et led i forenklingen, men kan man påvise meget store urimeligheder her, har jeg ikke noget imod at diskutere spørgsmålet om at holde disse afgifter udenfor. Det er udgifter, som det er lettere præcist at dokumentere end vedligeholdel-

[Finansministeren.]

sesudgifter, om hvis størrelse der kan være tvivl. Såfremt det ønskes, kan vi tale om det, men forudsætningen må være, at de 1,5 pct. så nedsættes til 1,2 pct. eller noget i den stil.

Ordføreren for det konservative folkeparti, det ærede medlem hr. Adolph Sørensen, spurgte mig, om gennemførelsen af dette forslag ville bevirke en ændring i skatteprovenuet. Det mener vi ikke; vi mener, at det stort set vil balancere.

Det ærede medlem var inde på en række betragtninger, som jeg tror jeg delvis har besvaret. Det ærede medlem mente, at hvis ejere af parcelhuse havde en skattemæssig fordel, hvad han ligesom syntes at betvivle, men dog senere alligevel erkendte, så var det en rimelig præmiering af jævne menneskers opsparing til boligformål og af de afsavn, de pålagde sig. Ja, så længe det drejer sig om jævne mennesker, kan jeg godt følge den betragtning et stykke vej, men som jeg allerede har været inde på, er der i den bestående lovgivning muligheder for at opnå skattemæssige lettelser i kraft af, at man ejer sin egen bolig, som nok går ud over det rimelige.

Jeg kan i hvert fald sige til det ærede medlem, at når jeg udfylder det gule skema — jeg er nemlig den lykkelige ejer af et lille beskedent parcelhus — må jeg, selv om det ikke er de store ting, der er at hente, alligevel rødme, dels over at jeg sidder med billige statslån, dels over at jeg, når renten for disse billige statslån sættes i vejret, får halvdelen eller sådan noget refunderet over skatteblanketten, fordi denne merudgift bringer underskuddet på huset op. Jeg synes faktisk godt man kan have en lidt kedelig fornemmelse over for disse regler ud fra et rent moralsk synspunkt, og jeg ville gerne bidrage til en lidt større ligestilling, selv om det for mit eget vedkommende vil betyde en lidt højere skat.

Det ærede medlem var bange for, at de foreslåede regler ville medføre et forfald af husene, at ejerne ikke ville vedligeholde dem så godt som før. Det er klart, at man kan opstille mange betragtninger af den art, men det må da først og fremmest være i ejerens egen interesse at vedligeholde sit hus, og jeg kan derfor ikke tillægge det synspunkt, det ærede medlem her fremførte, stor vægt.

For mig er der noget kunstigt i, at man for at få folk til at vedligeholde deres ejendom må give dem en skattemæssig begunstiggelse. Det synes jeg er underligt, og jeg tillægger altså ikke det synspunkt alt for megen vægt.

Det ærede medlem var også inde på, at de beskæftigelsesmæssige virkninger, vi ville opnå ved nyordningen, måske slet ikke var nødvendige på det tidspunkt, da den skulle virke, og her henviste det ærede medlem til 1964-65; men sagen er, at den skal virke på, hvad der foregår af vedligeholdelser i 1963. Det er derfor, vi har ment det rigtigt at komme med forslaget nu. I det hele taget må jeg sige, at det ærede medlem hr. Adolph Sørensen holdt en god konservativ tale præget af det synspunkt, at tingene egentlig er meget gode, som de er, lad os derfor blive ved dem. Det er altså det, jeg ikke er helt enig med det ærede medlem i.

Det ærede medlem hr. Axel Sørensen kom ind på, om man ikke skulle fastsætte større procenter for vedligeholdelse af ældre huse. Det er naturligvis et problem, man kan se på. Jeg er bare lidt ængstelig for, at man begynder at gennemhulle den forenkling, vi søger at gennemføre her. Jeg kan godt se, at der kan være tale om større vedligeholdelsesudgifter for ældre huse, selv om den statistiske undersøgelse, der er foretaget, egentlig ikke tyder på, at det gør sig særlig stærkt gældende. På den anden side er det vel sådan, at andre udgifter end vedligeholdelse er lavere for ældre boliger, og at der vel derfor finder en vis afbalancering sted.

Det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen stillede mig et spørgsmål, og der forekommer naturligvis problemer i forbindelse med erhvervslokaler i samme bygning som boliger. Vi kan f. eks. ikke udskille boligerne for sig selv i landbrugsejendommene og kan altså ikke gennemføre reglen dér. I de andre tilfælde må det vel afhænge af, hvor stor en del af ejendommen den erhvervsmæssige udnyttelse optager. Altså, hvis det kun drejer sig om en smule værksted i et udhus eller sådan noget, er der vel ingen grund til at lave særregler, men er der tale om en større virksomhed, må man vel holde det uden for disse regler her. Det er en sag, som det vil være rimeligt at diskutere lidt nærmere i udvalget. Det er vel også en sag, som

[Finansministeren.]

kommer til at afhænge noget af den praksis, der til sin tid måtte blive anlagt.

Det spørgsmål, det ærede medlem hr. Bladt rejste, ligger ganske rigtigt lidt uden for det, vi drøfter her i dag. Jeg har ikke selv haft lejlighed til at møde det før eller tage stilling dertil. Jeg vil gerne se lidt nærmere på, hvordan mulighederne ligger, men jeg vil dog sige, at jeg hører til dem, der er ængstelige ved de mange fradrag, og så er det næsten lige meget, hvad de skyldes. Jo flere fradrag der indrømmes — og befolkningen kan så godt lide disse fradrag, for man tror, det er en stor fordel — desto højere skatteprocenter skal vi arbejde med; det er jeg ganske enig med det ærede medlem hr. Peter Nielsen i. Derfor er fordelene til syvende og sidst stærkt begrænset.

Foged: Når den højtærede finansminister nu omtaler sine egne private boligforhold og fortæller, at han rødmer, når han er ved at udfylde det gule skema, er farven vel ikke så uvant. Dertil kommer, at det behøver den højtærede finansminister ikke at gøre. Der står ikke på skemaet, at man er pligtig at fradrage disse beløb, det er en ganske privat sag. Men altså, den højtærede finansminister udnytter også loven med fradrag til den yderste grænse, kan jeg forstå.

I anledning af den højtærede finansministers slutbemærkning om fradrag i al almindelighed vil jeg gerne sige, at det, der nu skal gennemføres her, i modsætning til det, det ærede medlem hr. Bladt foreslog, er fradrag uden dokumentation af nogle udgifter. Jeg forstod egentlig, at det ærede medlem hr. Bladts forslag gik ud på et fradrag efter dokumentation af udgifterne. Jeg har megen sympati for det ærede medlem hr. Bladts forslag, og selv om man måske nok synes, at det ikke ligefrem har sin plads inden for det område, vi behandler i dag, kan det vel sådan set være rimeligt at lade det passere, da det dog er et lovforslag vedrørende påligning af indkomstskat, der drøftes.

I øvrigt har den højtærede finansminister

sagt, at lovforslaget ikke er nogen revolution. Nej, det er sådan en lille eksplosion, og en lille eksplosion er ofte det, der sætter en revolution i gang. Vi andre betragter problemerne ud fra den synsvinkel, at en sådan petitesse nok kan være grundlag for helt andre foranstaltninger. Og så er der en betænkelighed: det er en restriktion. Det er en restriktion for boligejerne, at de nu har fået en regel, som de ikke må overskride; de må ikke bevæge sig inden for området, som det har været tilladt tidligere. Man har rettet dem ind efter en snor. Det er vel ikke, fordi den højtærede finansminister har været forsvarsminister, at alting nu skal sættes på linje, for så kan der komme mange ganske sjove ting fremover. Livet er nemlig så nuanceret, at den højtærede tidligere forsvarsminister må indrette sig på, at vi ikke kan rette alting ind efter en snor i skatteverdenen. Fradragene er i sin tid blevet indført som oftest med den socialdemokratiske regerings velsignelse eller endda på dens initiativ, og det skete, for at man kunne handle retfærdigt i mange enkeltssituationer. Jeg synes ikke, vi skal gå bort fra, at man i skattelovgivningen skal være så retfærdig som muligt.

Vi er efterhånden kommet ret vidt med at snakke om, at det er så besværligt. Ja, for hvem er det besværligt? I dette tilfælde er det besværligt for administrationen; den enkelte borger er ikke nær så besværet af det, kan jeg godt fortælle den højtærede minister. Den enkelte borger kan nok hitte ud af det gule ejendomsskema. Det er administrationen, der mener, at der er visse ting, der ikke er helt kontrollable, og derfor ønsker de denne ændring. Det er ikke noget ønske, der er fremsat af den enkelte borger, og vi skal da vist passe på, at vi ikke går så vidt, at det bliver administrationens besværligheder, der skal diktere, hvad der skal være gældende for den enkelte borger, når det, den enkelte borger får, i øvrigt er rimeligt.

Den højtærede finansminister var så inde på den betragtning, at de større husejere

[F:ged.]

ville blive beskåret lidt. Det, vi synes på dette punkt, er, at de mindre husejere, ejerne af den ældre husmasse, får forringelser ved denne ændring, og det er denne skæren alle over én kam, dette med gennemsnittet, vi synes er forkert. Den højtærede finansminister har hæftet sig ved dem, der ligger over gennemsnittet, og næsten ikke haft tanke for dem, der ligger under. Et gennemsnit er i skattesager som oftest forkert, og derfor skal vi tage problemet op til almen drøftelse.

Når den højtærede finansminister derefter spørger, om jeg ønsker, at fradrag af prioritetsrenter også skal gælde for lejere, må jeg svare: absolut. Har lejere renteudgifter af denne art, skal disse naturligvis være fradragsberettigede.

I denne forbindelse vil jeg gerne fra betænkningen vedrørende beskattningen af værdien af bolig i egen ejendom m. v. af 1961 have lov til at citere nogle privatforbrugsbetragtninger. Det står på side 52:

„Besiddelsen af mere varige forbrugsgoder, såsom automobiler til privat brug, lystbåde, møbler og kunstgenstande, henhører efter de gældende skattemæssige bestemmelser under privatforbruget og er i princippet indkomstopgørelsen uvedkommende. Man kunne derfor overveje at overføre et tilsvarende princip på den skattemæssige behandling af bolig i egen ejendom.“

Det er det resultat, embedsmændene i dette udvalg kom til.

Må jeg yderligere citere fra samme betænkning:

„På den anden side“ — skriver embedsmændene — „kan de heller ikke fradrage vedligeholdelsesudgifter“ — det er det, jeg har sagt — „eller andre lignende driftsudgifter og eventuelt heller ikke ejendomsskatter.“

Nu kan det blive et forholdsvis lille problem, da disse formodentlig afskaffes.

Videre står der i betænkningen:

„Derimod ses det ikke rettere, end at renter af prioritetsgæld måtte kunne fradrages.“

Jeg bevæger mig altså her på nøjagtig det samme grundlag som de embedsmænd, der har arbejdet med problemet i dagevis, i ugevis. De mener også, det er en overvejelse

værd at tage mit forslag med i betragtning. Skattepolitisk er det sådan, at renter i al almindelighed må trækkes fra, ligegyldigt om det drejer sig om en lejer eller en ejer, om det er forbrugsgoder for den enkelte familie eller det er investering i produktionslivet, og denne almindelige regel tror jeg ikke vi skal røre ved. Vi må, indtil vi har fundet frem til noget bedre, fastholde den.

Nu skal man jo om lidt i det høje ting behandle et forslag om ejendomsret til lejligheder og andre lokaler, fremsat af de ærede medlemmer hr. Finn Poulsen og hr. Thestrup m. fl., og i den forbindelse vil de samme problemer melde sig. Når man bliver ejer af en lejlighed, må man også foretage disse fradrag. Ligestillingen er så fin, som den overhovedet kan blive, og det er det, man tilsigter. Derfor mener vi, at den højtærede finansminister bør gå ind i en positiv debat på dette område.

Adolph Sørensen: Den højtærede minister var så venlig at complimentere mig for at have holdt en, som ministeren kaldte det, god konservativ tale. Nu var det måske en noget forbeholden compliment, det syntes at fremgå af tonefaldet, men ministeren har vel også lært af sine mange år i forsvarsministeriet, at det er klog strategi at føre krigen over i fjendens lejr, og det skal jeg såmænd ikke sige noget til.

Jeg takker for ministerens oplysning om, at der ikke har været tilsigtet en forhøjelse af skatteprovenuet med dette lovforslag. Det ville for så vidt også have været lidt ude af takt med forligsforsudsætningerne.

Det er tydeligt kommet frem, at min formodning om, at der også lå politiske motiver bag dette lovforslag, holder stik. Når man taler så meget om, at der tilstræbes en ligestilling imellem ejere af parcelhuse og lejere, og bl. a. argumenterer ud fra ønsket om ligestilling med hensyn til vedligeholdelsesudgifter og prioritetsforrentning, så finder jeg, at det i væsentlig grad er et postulat, for der kan vel ikke være nogen tvivl om, at hvis det var sådan, at lejerne ikke skulle påtage sig den indvendige vedligeholdelse, ville de vel automatisk få en større lejebyrde, d. v. s. en forhøjelse af huslejen, alt andet lige. En indirekte kompensation har de altså allerede fået derved, at lejen

[Adolph Sørensen.]

må formenes at ligge på et lavere niveau, når lejeren selv har pligt til den indvendige vedligeholdelse.

Den højtærede minister nævnte manden, der gør det selv; manden med det, ministeren kaldte beskedne indtægter, vil ofte selv vedligeholde sin ejendom, og det vil være rimeligt af hensyn til ham at indføre det faste fradrag med den maksimerede overgrænse. Jeg tror imidlertid, ministeren gør sig skyldig i en misforståelse, hvis han mener, at det udelukkende er folk i de små ejendomme, der har beskedne indtægter. Jeg ved af erfaring, at mange, mange parcelhusejere rundt i landet sidder med store, gamle ejendomme, store, gamle en- og tofamiliehuse, som de slet ikke har råd til at lade holde i stand, ja, meget ofte har de såmænd ikke engang råd til at gøre det selv. Jeg vil nødig — og det har heller ikke været min tanke — klassificere mennesker, hverken i denne eller andre henseender, sådan som ministeren var inde på det, når han sagde, at han godt kunne følge mig i mine betragtninger, for så vidt angik mennesker med jævne indtægter.

Ministeren har ikke pillet ved min argumentation om vigtigheden og betydningen af at opretholde den væsentlige del af nationalformuen, som de faste ejendomme er, og det er jeg da i hvert fald glad for.

Over for ministerens henvisning til den statistiske undersøgelse om vedligeholdelsesudgifterne i relation til de ældre huse vil jeg sige, at denne undersøgelse, så vidt jeg husker, kun omfatter 472 ejendomme. Nu kan dette jo meget vel være et repræsentativt udsnit, men jeg mener alligevel ikke, man kan bygge ret meget på det, for det er jo en ganske forsvindende promille af det samlede antal parcelhuse på ca. 1/2 million. I den forbindelse kunne jeg have lyst til at minde om det gamle ord om, at der er 3 former for løgn: der er løgn, forbandet løgn og så statistik. Jeg tror altså, man skal være lidt varsom med at bygge for meget på en statistik, der hviler på et så spinkelt grundlag som det, der her er tale om.

I anledning af ministerens sidste bemærkninger til mig om den gode konservative tale, der var et udtryk for, at vi kun havde ønske om at blive, hvor vi er, vil jeg sige, at for det konservative folkeparti er det

ikke noget uvæsentligt at bevare det, der er værd at bevare, uanset om det gælder fast ejendom eller det gælder love og regler; men vi er altid parat til, når vi mener, at noget nyt er klart bedre end det bestående, at gå ind i en frugtbar diskussion derom. Det er vi — som jeg allerede har sagt — også villige til, med hensyn til dette lovforslag, men med det forbehold, jeg gav udtryk for i mit første indlæg.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg har blot et par enkelte bemærkninger til det ærede medlem hr. Foged, der betegnede det, jeg her foreslår, som en restriktion for husejerne. I den anledning synes jeg jeg må gøre opmærksom på, at der ikke står noget som helst i lovforslaget om, at man ikke må reparere for mere end 1,5 pct. af ejendomsværdien. Man må reparere alt det, man vil, men man kan på skatteskemaet kun opføre det nævnte beløb. Jeg har altså lidt svært ved at se, at dette skulle være en restriktion.

Dernæst kom det ærede medlem med en betragtning om, at nu skulle vi ikke gå så vidt, at administrationens besværligheder skulle være afgørende for, hvordan lovene skulle udformes. Jeg må have lov til at sige, at det er egentlig en ganske sød udtalelse, for ellers får vi jo altid revet i næsen, at administrationen svulmer og svulmer og svulmer, men i dette tilfælde — hvor det altså passer i krammet — bør administrative hensyn ikke være afgørende. Jeg synes, vi skal finde en rimelig mellemvej, og dér, hvor det, om jeg så må sige, drejer sig om mindre ting, synes jeg godt man kunne prøve at gennemføre forenklinger, og det synes jeg der er tale om her.

Endelig til sidst dette: jeg forstod det ærede medlem derhen, at han var tilhænger af, at lejere også skulle have lov til at fradrage prioritetsrenter, hvis man gik over til det system, han talte om; men så var det, som om dette blev forplumret en lille smule, idet det ærede medlem satte det i forbindelse med det spørgsmål, vi skal diskutere under en sag senere på dagsordenen. Derfor vil jeg gerne have hel klarhed på dette punkt. Må vi forstå det ærede medlem sådan, at hvis vi gennemfører den ændring i beskatningsforholdene, som det ærede medlem lod til at være interesseret i: at boligindtægter og -udgifter holdes helt

[Finansministeren.]

udenfor med undtagelse af prioritetsrenter, så skal også lejere, ganske almindelige lejere, have lov til at fradrage i deres indtægt den del af deres husleje, som er prioritetsrenter? Jeg synes, vi må have hel klarhed over dette, fordi det ærede medlem sagde, at han var stærkt interesseret i ligestillingen, og så er dette jo noget meget væsentligt.

(Kort bemærkning).

Foged: Når den højtærede finansminister nu undrer sig over, at jeg i dette tilfælde ikke er så bange for vanskeligheder i forbindelse med administrationen, kunne jeg måske spørge den højtærede finansminister, hvad denne forenkling da indebærer af eventuel nedskæring af administrationen; for konsekvensen må jo være, at der kan ske en nedskæring, når dette lovforslag er gennemført. Hvis det ikke er tilfældet, vil det jo kun sige, at den administration, der sidder og administrerer, godt kan overkomme det, men at man egentlig gerne på dette område vil være fri for den slags ting; det er altså ikke, fordi der kan spares noget.

Den højtærede finansminister spørger, om det er vor mening, at lejerne skal kunne fradrage prioritetsrenter. Nu er det jo sådan, at når man bygger huse og lejer dem ud, er udlejning en erhvervsvirksomhed, en driftsvirksomhed. I et sådant leje-forhold må man regne med både en ejer og en lejer, og forholdet er derfor ikke det samme, som når man taler om værdi af bolig i egen ejendom. Lejlighedens pris ansættes jo i forhold til, hvad denne ejendom har af udgifter til forrentning og andet. På det område har regeringen et stort ansvar med hensyn til, hvordan denne rente er sat, bl. a. ved den boligpolitik, der er ført, og de lån, man har givet til enkelte foreninger, om det nu var socialt boligbyggeri eller andre. Det kan gerne være, at der på dette område er ting, som skal med ind i billedet, men uvilkårligt vil jeg svare den højtærede finansminister ganske afgjort: hvor der er prioritetsrenter at betale, skal de være fradragsberettigede for såvel lejere som ejere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Peter Nielsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Lovforslaget (nr. 61) findes i tillæg A. sp. 431, fremsættelsen i tidenden sp. 1464).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Axel Ivan Pedersen: Indfødsretsudvalget har gennemgået ansøgningerne fra de personer, som er omfattet af lovforslaget, og vi har godkendt dem alle. Jeg kan derfor på udvalgets vegne sige, at lovforslaget kan gå til anden behandling uden yderligere udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning angående ejendomsret til lejligheder og andre lokaler [af Finn Poulsen, Thestrup m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. III) findes i tillæg A. sp. 361, fremsættelsen i tidenden sp. 1130).

Sagen sattes til forhandling.

Boligministeren (Carl P. Jensen): Genem det sidste års tid eller mere har man fra forskellig side rejst spørgsmålet om adgangen til ejendomsretten over lejligheder i udlejningsejendomme og senere også til andre lejede lokaler. Årsagerne hertil har vel nok været flere, i første række de ændrede regler i boligloven, hvorefter der kun ydes lån til oprettelse af andelselskaber, der overtager ejendomme, der er udbudt til salg, på andelsbasis. En forudsætning var, at købe-